NORAKSTS
Lieta Nr.A42552108
AA43 - 0863 - 11/13

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2011.gada 2.novembrī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja S.Kanenberga,
tiesneses K.Krastiņa un U.Mihailova,

piedaloties atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Valsts ieņēmumu dienesta pārstāvei *I.M.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Mustangs Auto" pieteikumu par Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektora 2008.gada 8.aprīļa lēmuma Nr.19/10084 atcelšanu, sakarā sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Mustangs Auto" apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2010.gada 1.jūlija spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk arī – VID) Rīgas muitas reģionālā iestāde no 2007.gada 18.decembra līdz 2008.gada 1.februārim sabiedrībai ar ierobežotu atbildību „Mustangs Auto" veica muitas parāda un citu muitas iestāžu administrējamo nodokļu parāda aprēķināšanas, maksāšanas un uzskaites auditu par laika posmu no 2005.gada 1.aprīļa līdz 2007.gada 30.aprīlim.

Ar VID Rīgas muitas reģionālās iestādes direktora v.i. 2008.gada 15.februāra lēmumu Nr.3.4.1/1949 SIA „Mustangs Auto" papildus nomaksai budžetā noteikts muitas parāds Ls 23 923,87 apmērā, tajā skaitā ievedmuitas nodoklis Ls 7362 apmērā, ar to saistītā nokavējuma nauda Ls 2430,98 un soda nauda Ls 11 043 apmērā un pievienotās vērtības nodoklis (turpmāk arī – PVN) Ls 1325,16 apmērā, ar to saistītā nokavējuma nauda Ls 437,57 un soda nauda Ls 1325,16 apmērā.

Nepiekrītot minētajam lēmumam, SIA „Mustangs Auto" to apstrīdēja.

[2] Ar VID ģenerāldirektora 2008.gada 8.aprīļa lēmumu Nr.19/10084 (turpmāk arī – Lēmums) apstrīdētais lēmums atstāts negrozīts.

Lēmums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[2.1] No lietas materiāliem redzams, ka SIA „Mustangs Auto" Latvijas Republikas muitas iestādē ar vienotajiem administratīvajiem dokumentiem (turpmāk – VAD) IM4 Nr.0206/6 - 603445 (24.02.2006), Nr.0206/6 - 604419 (08.03.2006), Nr.0206/6 - 604422 (08.03.2006) no Šveices Konfederācijas uzņēmumiem ir ievedusi lietotas vieglās automašīnas. Saskaņā ar Regulas (EEK) Nr.2913/92 par Kopienas Muitas Kodeksa izveidi (turpmāk – Regula Nr.2913/92) 20. un 27.pantu un, pamatojoties uz Šveices uzņēmumu EUR.1 sertifikātiem un rēķindeklarācijām, kurās

tika apliecināta ievesto preču kopienas izcelsme, importētajām automašīnām bija piemērota preferenciālā ievedmuitas nodokļa tarifa likme 0 % apmērā.

[2.2] Tā kā Šveices muitas iestāde pretpārbaudes rezultātā norādīja, ka Šveices uzņēmumos netika iegūti apliecinājumi par deklarēto automašīnu izcelsmi, tad importētās automašīnas ir uzskatāmas par nenoteiktas izcelsmes preci. Tādējādi nav dokumentāra pamatojuma VAD IM4 deklarētajai precei piemērot preferenciālo ievedmuitas nodokļa likmi 0% un ir jāpiemēro ievedmuitas nodokļa trešo valstu tarifa likmi 10%.

[2.3] SIA „Mustangs Auto", noformējot LR muitas iestādē VAD brīvam apgrozījumam ES teritorijā ievestajām lietotām automašīnām, nepamatoti piemērojusi preferenciālo priekšrocības klasifikatora kodu „300". Pamatojoties uz Šveices muitas dienesta pretpārbaudes materiāliem, tika konstatēts, ka Latvijas Republikas muitas iestādē iesniegtie preferenciālie preču izcelsmes sertifikāti EUR.1 neatbilst Nolīguma starp Eiropas Ekonomikas kopienu un Šveices Konfederāciju 3.protokola par jēdziena „noteiktas izcelsmes produkti" definīciju un administratīvās sadarbības metodēm, kas grozīts ar Eiropas Kopienas un Šveices apvienotās komitejas 1996.gada 19.decembra lēmumu Nr.1/96, kurš stājās spēkā ar 1997.gada 1.janvāri (turpmāk arī – Nolīguma 3.protokols), EK un Šveices apvienotās komitejas lēmumu Nr.3/2005 (2005.gada 15.decembris), ar ko groza Nolīguma Protokolu Nr.3 par „noteiktas izcelsmes izstrādājumu" jēdziena definīciju un administratīvās sadarbības metodēm nepieciešamajām prasībām.

[2.4] Ņemot vērā pārbaudē konstatēto, VID Rīgas muitas reģionālā iestāde pamatoti SIA „Mustangs Auto" veica nodokļu pārrēķinu un papildu nomaksai budžetā noteica ievedmuitas nodokli Ls 7362, nokavējuma naudu ievedmuitas nodoklim Ls 2430,98, soda naudu ievedmuitas nodoklim Ls 11 043, PVN Ls 1325,16, nokavējuma naudu PVN Ls 437,57 un soda naudu PVN Ls 1325,16 apmērā.

[2.5] Pirms pieņemt lēmumu par nodokļu atmaksāšanu vai atbrīvošanu no saistības veikt muitas maksājumus personai, kas atbildīga par maksājumu, lēmējiestādei ir jāņem vērā visi attiecīgie fakti un apstākļi. Lēmējiestādei ir jāīsteno savas pilnvaras arī līdzsvarojot no vienas puses Kopienas ieinteresētību muitas nosacījumu izpildē un no otras puses labticīga uzņēmēja ieinteresētību nepiedzīvot kaitējumu, kas pārsniedz parastu tirdzniecības risku. Šajā sakarā tā nevar ņemt vērā vienīgi uzņēmēja rīcību, bet tai jāņem vērā arī tas, kā rīkojušās attiecīgās muitas vai Kopienas iestādes.

Saskaņā ar Kopienas tiesu praksi situācija atzīstama par īpašu, ja no konkrētā gadījuma apstākļiem izriet, ka par maksājumu atbildīgās personas situācija ir īpaša salīdzinājumā ar citām personām, kas veic tādu pašu darbību un ka šādiem apstākļiem nepastāvot, tas nebūtu cietis zaudējumu, kas saistīts ar nodokļu iegrāmatošanu. Citos gadījumos likumīgi maksājamie nodokļi uzskatāmi par daļu no parastā tirdzniecības riska, kas ir jāuzņemas nodokļu maksātājam.

Deklarētājs uzņemas atbildību gan par ievedmuitas nodokļa nomaksu, gan par muitas dienestiem uzrādīto dokumentu atbilstīgumu. Tādējādi zaudējumus, ko rada citu līguma partneru nekorekta rīcība, nevar segt no valsts budžeta. Tātad, lai izvērtētu SIA „Mustangs Auto" konstatētā pārkāpuma atbilstību Regulas Nr.2913/92 239.panta nosacījumiem, SIA „Mustangs Auto" jāvēršas ar iesniegumu VID Galvenajā muitas pārvaldē.

[3] 2008.gada 30.aprīlī Administratīvajā rajona tiesā saņemts SIA „Mustangs Auto” (turpmāk arī – pieteicēja) pieteikums par Lēmuma atcelšanu.

Pieteikums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[3.1] Lai gan no Lēmuma izriet, ka lietā ir eksportējošās valsts muitas iestādes vēstule, ne pārbaudes laikā, ne arī, saņemot Lēmumu, pieteicējai nav bijusi iespēja saņemt un iepazīties ar eksportētājvalsts informāciju, un nav saprotams, kādā veidā atzinuma sniedzējs ir nonācis pie secinājuma par daļu no SIA „Mustangs Auto” ievesto preču neatbilstību izcelsmes preces statusam.

[3.2] Preču muitošanas brīdī iesniegtie izcelsmes apliecinājumi atbilst Brīvā tirdzniecības līguma (turpmāk – BTL) 3.protokola noteikumiem. Apstāklis, ka atsevišķi eksportētāji nav atrodami vai neatsaucas, nav pietiekami, lai konstatētu, ka SIA „Mustangs Auto” iesniegtie izcelsmes apliecinājumi nav autentiski un, ka prece neatbilst BTL līgumā noteiktajiem izcelsmes kritērijiem. Attiecībā uz personām, kuras sniedza paskaidrojumus Šveices muitas iestādes amatpersonām, nav saprotams, kā atsevišķu fizisko vai juridisko personu paskaidrojumi par dokumentu, kuru SIA „Mustangs Auto” izmantoja atmuitošanas posmā, var būt pietiekami, lai konstatētu, ka automašīnai nav Šveices izcelsme.

[3.3] Tā kā Šveices muitas atzinums nav motivēts un pamatots (uz personu liecībām tiek izvērtēts tikai dokumenta autentiskums), pārbaude nav veikta atbilstoši BTL līguma prasībām, jo lietā nav konstatēti apstākļi, kas ļautu izvērtēt SIA „Mustangs Auto” ievesto preču atbilstību izcelsmes nosacījumiem. Tādējādi arī VID pārbaudes rezultāti, uz kuru pamata SIA „Mustangs Auto” papildus nomaksai budžetā ir aprēķināts ievedmuitas nodoklis un PVN, neatbilst BTL līguma 3.Protokola prasībām (pārbaudes rezultātiem skaidri jānorāda vai dokumenti ir autentiski un vai attiecīgā produkcija var tikt uzskatīta par izcelsmes produkciju).

[3.4] Veiktās pārbaudes ietvaros VID pārbaudīja VAD, kuras pieteicēja ir noformējusi, ievedot no Šveices Konfederācijas uzņēmumiem lietotas vieglās automašīnas, un ka ievedmuitas nodoklis un PVN, kurš maksājams preču importēšanas brīdī, tiek aprēķināts ievešanas brīdī, nevis taksācijas periodam sekojošā mēneša 15.datumā. VID ir nepareizi piemērojusi likuma „Par nodokļiem un nodevām” 32.panta septītās daļas noteikumus un nepamatoti papildus nomaksai aprēķinājusi soda naudu 150 % apmērā. Ja VID uzskatīja, ka SIA „Mustangs Auto” pārkāpumi atbilst visām atkārtota pārkāpuma pazīmēm, ņemot vērā apstākli, ka 2008.gada 31.janvārī tika izdarīti grozījumi likuma „Par nodokļiem un nodevām” 32.panta septītajā daļā, VID varēja piemērot soda naudu 100% apmērā.

[3.5] Lēmumā ir nepamatoti noradīts, ka ar iesniegumu par atbrīvošanu no saistības veikt muitas maksājumus ir jāgriežas Galvenajā muitas pārvaldē. Tā kā VID Galvenā muitas pārvalde ir VID Centrālā aparāta struktūrvienība, nav šķēršļu, kāpēc lūgums par atbrīvošanu no saistības veikt muitas maksājumus nevarētu tikt izskatīts vienlaicīgi ar pārsūdzību.

Saskaņā ar Kopienu praksi situāciju var kvalificēt kā īpašu. Šajā gadījumā nav konstatēts, ka eksportētājs ir sniedzis nepatiesus faktus, lai iegūtu preferenciālo izcelsmes sertifikātu. Kā redzams no eksportējošās valsts atzinuma, tiek konstatēts, ka eksportētāji, kuri bija minēti pievienotajos izcelsmes apliecinājumos, nebija sasniedzami norādītajās adresēs. Tādējādi izcelsmes pārbaude netika veikta un

ievestās automašīnas ir jāuzskata kā nenoteiktas izcelsmes un izcelsmes apliecinājumi nav derīgi.

Kā izriet no Kopienu tiesas 2006.gada 9.marta sprieduma lietā Nr.C-293/04 „Beemsterboer", tad tiesa, interpretējot Kopienas muitas kodeksa (2913/92) 220 (2) (b) punktu, ir norādījusi, ka, ja vien nav pierādījumu, ka eksportētājs ir sniedzis nepatiesus faktus, lai iegūtu preferenciālo izcelsmes sertifikātu, ar noteikumu, ka importētājs ir rīkojies labticīgi, importējošās valsts muitas iestādes nevar iekasēt ievedmuitas. Tā kā lietā vispār nav konstatēts, ka eksportētājs ir sniedzis nepatiesus faktus, tad vienīgais jautājums, kas būtu vērtējams saistībā ar Kopienas muitas kodeksa (2913/92) 220 (2) (b) punkta piemērošanu, ir jautājums vai šādos apstākļos importētājs ir rīkojies labticīgi. Tā kā šajā gadījumā preču izcelsmi apliecināja EUR.1 sertifikāti, kurus pēc kontroles darbību veikšanas, ar zīmogu apliecināja Šveices muitas amatpersonas, SIA „Mustangs Auto" rīcībā nevar konstatēt ļaunprātīgu nolūku.

[4] 2008.gada 2.jūnijā Administratīvajā rajona tiesā saņemts VID (turpmāk arī – atbildētājs) rakstveida paskaidrojums, kurā atbildētājs, pamatojoties uz Lēmumā minētajiem argumentiem, norādījis, ka pieteicējas pieteikumu neatzīst.

[5] Ar Administratīvās rajona tiesas 2010.gada 1.jūlija spriedumu pieteikums par Lēmuma atcelšanu noraidīts.

Spriedums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[5.1] Lietā nav strīda par faktiskajiem apstākļiem, proti, ka pieteicēja laika periodā no 2005.gada 1.aprīļa līdz 2007.gada 30.aprīlim ieveda brīvam apgrozījumam Latvijas Republikā preces – lietotas automašīnas (turpmāk arī – strīdus preces) no Šveices uzņēmumiem noformējot VAD IM4 Nr.0206/5 - 626364 (28.12.2005.), 0206/5 - 626432 (29.12.2005.), 0206/5 - 626433 (29.12.2005.), 0206/5 - 626434 (29.12.2005.), 0206/6 - 602157 (07.02.2006.), 0206/6 - 602158 (07.02.2006.), 0206/6 - 603210 (22.02.2006.), 0206/6 - 603227 (22.02.2006.), 0206/6 - 603415 (24.02.2006.), 0206/6 - 603441 (24.02.2006.), 0206/6 - 603442 (24.02.2006.), 0206/6 - 603444 (24.02.2006.), 0206/6 - 603447 (24.02.2006.), 0206/6 - 604421 (08.03.2006.), 0206/6 - 607426 (13.04.2006.), 0206/6 - 607427 (13.04.2006.), 0206/6 - 607428 (13.04.2006.), 0206/6 - 607429 (13.04.2006.), 0206/6 - 607430 (13.04.2006.), 0206/6 - 607431 (13.04.2006.), 0206/6 - 607440 (13.04.2006.), 0229/5 - 630427 (10.11.2005.), 0229/5 - 635938 (23.12.2005.), uzrādot par šīm precēm preferenciālos izcelsmes sertifikātus EUR.1 un piemērojot ievedmuitas 0% nodokļa likmi saskaņā ar Regulas Nr.2913/92 20. un 27.pantu.

[5.2] Saskaņā ar Regulas 2913/92 78.panta 3.punktu gadījumā, ja deklarācijas vai pēcmuitošanas pārbaudē atklājas, ka attiecīgās muitas procedūras noteikumi ir piemēroti, pamatojoties uz nepatiesām vai nepilnīgām ziņām, muitas iestādes saskaņā ar jebkuriem pastāvošajiem noteikumiem veic pasākumus, lai noregulētu situāciju, ņemot vērā tām pieejamo jauno informāciju.

Saskaņā ar Regulas Nr.2913/92 79.pantu preču izlaišana brīvam apgrozījumam piešķir ārvalstu precēm Kopienas preču muitas statusu. Tā ietver tirdzniecības politikas pasākumu piemērošanu, citu ar preču ievešanu saistītu formalitāšu izpildīšanu un likumīgi maksājamo nodokļu iekasēšanu. Savukārt saskaņā ar Regulas

Nr.2913/92 20.panta 1.punktu likumīgi maksājamos muitas nodokļus muitas parāda rašanās gadījumā pamato ar Eiropas Kopienas Muitas tarifu.

Minētās Regulas 27.pants noteic, ka noteikumi par preferenciālu preču izcelsmi nosaka, kā atvieglojumu saņemšanai uz precēm attiecināma 20.panta 3.punkta „d" vai „e" apakšpunktā minētā izcelsme. Šos noteikumus: a) ja uz precēm attiecas vienošanās, kas minēta 20.panta 3.punkta „d" apakšpunktā, nosaka šī vienošanās; b) nosaka ar Komitejas procedūru, ja preces atbilst tarifa atvieglojumu saņemšanai, kas minēta 20.panta 3.punkta „e" apakšpunktā.

Regulas Nr.2913/92 20.panta 3.punkta „d" un „e" apakšpunkti noteic, ka Eiropas Kopienas muitas tarifā ietilpst preferenciāli tarifa pasākumi, ko atsevišķām valstīm vai valstu grupām paredz līgumi ar Kopienu, kuros paredzēta tarifa preferenču režīma piešķiršana; preferenciāli tarifa pasākumi, kurus Kopiena atsevišķām valstīm, valstu grupām vai teritorijām noteikusi vienpusēji.

Eiropas Savienība ir arī Muitas savienība, kas nozīmē vienota muitas tarifa piemērošanu attiecībā pret valstīm, kuras nav ES dalībvalstis (*sk. ES leksikons. Rīga, Jumava, 2002., 180.lapa.*). Eiropas Kopiena, kuras ietvaros paredzēta kopējā muitas tarifa un kopējās tirdzniecības politikas ieviešana attiecībās ar trešajām valstīm, kopš Māstrihtas līguma spēkā stāšanās ir ES sastāvdaļa (*sk. turpat, 68.lapa.*). Eiropas Kopiena ir noslēgusi lielu skaitu priekšrocību līgumu ar trešajām valstīm, piemērojot preferenciālās jeb priekšrocību nodokļa likmes. Šāds līgums 1972.gada 22.jūlijā noslēgts arī ar Šveices Konfederāciju. Savukārt Regula Nr.2913/92 paredz kopējos muitas tarifus attiecībās ar trešajām valstīm, ar kurām nav noslēgti šādi priekšrocību līgumi.

No minētā izriet, ka tirdzniecības attiecībās ar Šveices Konfederāciju muitas tarifi tiek piemēroti saskaņā ar 1972.gada 22.jūlija līgumu, izņēmuma gadījumos piemērojot Regulas Nr.2913/92 noteikumus.

[5.3] Nolīguma 3.protokola V sadaļas „Izcelsmes apliecinājums" 16.pants „Vispārīgās prasības" 1.punktu, ievedot Šveicē Kopienas izcelsmes produktus un ievedot Kopienā Šveices izcelsmes produktus, no šī nolīguma gūst labumu, ja iesniedz a) vai nu preču pārvadājumu apliecību EUR.1, 2) vai 21.panta 21.punktā precizētajos gadījumos eksportētāja izsniegtu deklarāciju, kuras teksts norādīts IV pielikumā, faktūrrēķina, pavadzīmes vai jebkura cita tirdzniecības dokumenta veidā, kurā attiecīgais produkts pietiekami sīki aprakstīts, lai to varētu identificēt (turpmāk arī – rēķindeklarācija).

Nolīguma 3.protokola 21.panta „Nosacījumi rēķindeklarācijas sagatavošanai" 1.punkts nosaka, ka šī protokola 16.panta 1.punkta b) apakšpunktā minēto rēķindeklarāciju var sagatavot a) šī protokola 22.panta nozīmē atzīts eksportētājs vai b) jebkurš eksportētājs jebkuram tādam sūtījumam, kas sastāv no viena vai vairākiem noteiktas izcelsmes preču iesaiņojumiem, kuru kopējā vērtība nepārsniedz EUR 6000. Saskaņā ar 21.panta 2.punktu rēķindeklarāciju var sagatavot, ja attiecīgo produktu var uzskatīt par Kopienas vai Šveices, vai kādas no teritorijām, kas minētas 4.pantā, izcelsmes produktiem un tas atbilst citām šī protokola prasībām. Saskaņā ar 21.panta 4.punktu rēķindeklarāciju eksportētājs sagatavo uzrakstot, uzspiežot vai uzdrukājot uz pavadzīmes vai cita tirdzniecības dokumenta deklarāciju, kuras teksts ietverts IV pielikumā, valodas variantā, kas sniegts minētajā pielikumā, un saskaņā ar

eksportētājas valsts tiesību aktu noteikumiem. Saskaņā ar 21.panta 5.punktu rēķindeklarācijā eksportētājs parakstās ar roku.

No minēto tiesību normu satura izriet, ka, ievedot preci no Šveices Eiropas Kopienas teritorijā, eksportētājam ir tiesības sagatavot rēķindeklarāciju.

[5.4] Kā izriet no minētā nolīguma 21.panta 3.punkta, eksportētājam, kurš sagatavo rēķindeklarāciju, ir jābūt gatavam pēc eksportētājas valsts muitas iestāžu pieprasījuma jebkurā laikā uzrādīt visus attiecīgos dokumentus, kas apliecina produktu noteiktas izcelsmes statusu, kā arī atbilstību citām šī protokola prasībām.

Nolīguma 3.protokola VI sadaļas „Administratīvās sadarbības nosacījumi" 31.panta par savstarpējo palīdzību 2.punktā ir noteikts, lai nodrošinātu pareizu šā protokola piemērošanu, Kopiena un Šveice ar kompetentās muitas administrācijas starpniecību palīdz viena otrai, pārbaudot preču pārvadājumu apliecības EUR.1 autentiskumu vai rēķindeklarācijas, kā arī šajos dokumentos sniegtās informācijas pareizību. Savukārt šī nolīguma 32.panta par izcelsmes apliecinājumu pārbaudi 1.punktā ir noteikts, ka izcelsmes apliecinājumu pārbaude turpmāk jāveic izlases kārtā vai arī gadījumos, kad importētājas valsts muitas iestādēm rodas pamatotas šaubas par šādu dokumentu autentiskumu, attiecīgo produktu noteiktas izcelsmes statusu vai citu šā protokola prasību izpildi. Turklāt saskaņā ar Nolīguma 32.panta 3.punktu pārbaudi veic eksportētājas valsts muitas iestādes. Tām ir tiesības prasīt jebkurus pierādījumus un veikt jebkādas eksportētāja pārskatu pārbaudes vai jebkādas citas attiecīgas pārbaudes.

Tā kā Latvija konkrētajā lietā ir importētāja valsts, šaubu gadījumā tās muitas iestādēm ir tiesības prasīt no eksportētājas valsts – Šveices – muitas iestādēm pārbaudes veikšanu par iepriekš minētā nolīguma prasību izpildi no piegādātāja.

[5.5] Lietā nav strīda par to, ka pieteicējas uzrādītos preferenciālos izcelsmes sertifikātus EUR.1 VID pēcmuitošanas pārbaudes ietvaros nosūtīja pārbaudei Šveices muitas iestādei, kura VID adresētajā 2007.gada 27.marta vēstulē Nr.323.2.1775.2006 - 323.2.1798.2006 *(lietas 89. - 90.lapa)* un 2007.gada 25.maija vēstulē Nr.323.2.1511.2006 - 323.2.1515.2006 *(lietas 91. - 92.lapa)* norādīts, ka konkrētās automašīnas uzskatāmas par nenoskaidrotas izcelsmes precēm un to izcelsmes apliecinājumi – par spēkā neesošiem.

Strīds lietā ir par to, vai minētās Šveices muitas iestādes vēstules ir pietiekams pamats, lai par strīdus precēm VID veiktu nodokļu pārrēķinu, piemērojot trešo valstu ievedmuitas tarifu 10% apmērā un noteiktu pieteicējai papildu nodokļus.

[5.6] Preču izcelsmes noteikumus un ar tiem saistītās administratīvās sadarbības metodes starp Šveici un Eiropas Savienību nosaka Nolīguma 3.protokols. Saskaņā ar Nolīguma 3.protokola 32.panta 3.punkta noteikumiem preču izcelsmes sertifikāta pārbaudi veic eksportētāja valsts muitas iestāde. Savukārt valstij, kuras teritorijā konkrētā prece tiek importēta, atbilstoši minētā nolīguma 31.panta noteikumiem sadarbības ietvaros ar eksportētājas valsts muitas iestādi iegūtā informācija ir saistoša un ir pamats konkrētu secinājumu izdarīšanai.

Konkrētajā gadījumā Šveices muitas iestāde VID adresētajās vēstulēs norāda, ka veicot pārbaudi konstatēts: *„1. (..) eksportētāji (..) nav nedz sagatavojuši, nedz arī parakstījuši šos izcelsmes apliecinājumus (..) 2. (..) eksportētāji norādītajās adresēs nebija sasniedzami (..) 3. (..) eksportētāji neapstiprināja norādīto automobiļu izcelsmi*

(..). Tādējādi šie automobiļi ir uzskatāmi par nenoteiktas izcelsmes automobiļiem un izcelsmes apliecinājumi par nederīgiem”.

Tā kā izskatāmajā lietā Šveices muitas iestāde ir veikusi pārbaudi un atzinusi, ka sertifikāti ir spēkā neesoši. Šis atzinums saskaņā ar Nolīguma 3.protokolu ir saistošs VID.

[5.7] Ņemot vērā minētajās starptautisko tiesību normās noteikto, tiesa secināja, ka atbildētājs, pamatojoties uz pretpārbaudē saņemto informāciju pamatoti secinājis, ka SIA „Mustangs Auto” augstāk norādītajos VAD brīvam apgrozījumam Eiropas Savienības teritorijā deklarētās preces uzskatāmas par nenoteiktas izcelsmes precēm un tās neatbilst Nolīguma 3.protokola nepieciešamajām prasībām. Līdz ar to pieteicēja, deklarējot brīvam apgrozījumam ES teritorijā preces - lietotas automašīnas no Šveices uzņēmumiem un fiziskām personām, nepamatoti piemēroja tām preferenciālo ievedmuitas nodokļa tarifa likmi, kā rezultātā nav pilnā apmērā nomaksāti ES un Latvijas Republikas normatīvajos aktos paredzētie muitas maksājumi. Tādējādi atbildētājs pamatoti minētajiem VAD brīvam apgrozījumam Eiropas Savienības teritorijā deklarētajām precēm, veica muitas nodokļa pārrēķinu, un precēm, tika piemērota ievedmuitas nodokļa trešo valstu tarifa likme saskaņā ar Regulas Nr.2913/92 20.panta 1.punktu, Komisijas 2003.gada 11.septembra Regulas (EK) Nr.1789/2003 par grozījumiem Padomes Regulas (EEK) Nr.2658/87 par tarifu un statistikas nomenklatūru un kopējo muitas tarifu I pielikuma 1.pantu.

[5.8] Regulas Nr.2913/92 29.panta 1.punkts nosaka, ka ievesto preču muitas vērtība līdzinās darījuma vērtībai, tas ir cenai, kas ir faktiski samaksāta vai arī būtu jāmaksā par precēm, pārdodot tās izvešanai uz Kopienas muitas teritoriju un kas, nepieciešamības gadījumā, ir pārrēķināta saskaņā ar 32. un 33.pantu. Savukārt saskaņā ar minētās regulas panta 3.punkta a) apakšpunktu cena, kas ir faktiski samaksāta vai arī būtu jāmaksā, ir kopēja pircēja samaksātā vai arī maksājamā summa pircēja labā par ievestajām precēm un tā iekļauj visus pircēja samaksātos vai arī maksājamos maksājumus pārdevējam saskaņā ar ievesto preču pārdošanas nosacījumiem vai trešajai pusei, lai izpildītu saistības pret pārdevēju. 32.panta 1.punkta e) apakšpunkts paredz, ka, nosakot muitas vērtību saskaņā ar 29.pantu, cenai, kas ir faktiski samaksāta vai arī būtu jāmaksā par ievestajām precēm, ir jāpieskaita ievesto preču pārvadāšanas un apdrošināšanas izdevumi, un izmaksas kravas operācijām un darbībām, kas saistītas ar ievesto preču pārvadāšanas līdz ievešanas vietai Kopienas muitas teritorijā. Savukārt Komisijas 1993.gada 2.jūlija Regulas (EEK) Nr.2454/93, kas nosaka izpildes kārtību Nr.2913/92, 181.a panta 1.punkts nosaka, ka muitas iestādēm nav jānosaka ievedpreču muitas vērtība, pamatojoties uz darījumu vērtības noteikšanas metodi, ja tās nav pārliecinātas, ņemot vērā pamatotas šaubas, vai deklarētā vērtība ir Kodeksa 29.pantā minētā samaksātā vai maksājamā kopsumma. Turklāt Regulas Nr.2913/92 31.panta 1.punkts nosaka, ja ievedamo preču muitas vērtību nevar noteikt saskaņā ar 29. vai 30.pantu, tā ir jānosaka, pamatojoties uz Kopienā pieejamo informāciju, izmantojot pieņemamus līdzekļus, kas atbilst šādiem principiem un vispārīgiem nosacījumiem: Līguma par Vispārējā vienošanās par tarifiem un tirdzniecību VII panta piemērošanai no 1994.gada, Vispārīgās vienošanās par tarifiem un tirdzniecību VII pantam no 1994.gada, un šīs nodaļas noteikumiem.

Regulas Nr.2913/92 31.panta 2.punkts nosaka, ka par pamatu muitas vērtības noteikšanai saskaņā ar 31.panta 1.punktu nevar būt a) Kopienā ražotu preču pārdošanas cena Kopienā; b) sistēma, kas paredz muitas nolūkos pieņemt augstāko no divām alternatīvām vērtībām; c) izdevēja valsts preču cena iekšējā tirgū, d) ražošanas izmaksas, izņemot aprēķināto vērtību identisku vai līdzīgu preču gadījumā saskaņā ar 30.panta 2.punkta d) apakšpunktu; e) preču cenas izvešanai uz valsti, kas neietilpst Kopienas muitas teritorijā; f) viszemākās muitas vērtības; g) patvaļīgas vai fiktīvas vērtības.

Pieteicējas ar minētajiem VAD deklarēto preču muitas vērtība tiek noteikta saskaņā ar Regulas Nr.2913/92 31.pantu, izmantojot Kopienā pieejamo informāciju, proti, preces cenu, kas ir faktiski samaksāta vai arī būtu jāmaksā par preci, pārdodot to izvešanai uz Kopienas muitas teritoriju, saskaņojot to ar Regulas Nr.2913/92 32.panta 1.punkta e) apakšpunktā noteikto kārtību.

[5.9] Regulas Nr.2913/92 201.panta 1.punkta a) apakšpunkts noteic, ka ievedmuitas parāds rodas, laižot brīvā apgrozībā ar ievedmuitu apliekamas preces.

Muitas parāds rodas attiecīgās muitas deklarācijas pieņemšanas brīdī (201.panta 2.punkts).

Parādnieks ir deklarētājs. Netiešas pārstāvības gadījumā parādnieks ir arī persona, kuras uzdevumā ir izpildīta muitas deklarācija.

Ja muitas deklarācija sastādīta, pamatojoties uz informāciju, kas veicinājusi pilnīgu vai daļēju likumā noteikto muitas nodokļu nesamaksāšanu, personas, kuras sniegušas deklarācijas sastādīšanai vajadzīgo informāciju un zinājušas, vai kurām būtu bijis jāzina, ka šāda informācija ir nepatiesa, var arī uzskatīt par parādniekiem saskaņā ar spēkā esošajiem attiecīgās valsts noteikumiem (201.panta 3.punkts).

Likuma „Par pievienotās vērtības nodokli" 2.panta otrās daļas 3.punkts noteic, ka saimnieciskās darbības ietvaros veiktie ar pievienotās vērtības nodokli apliekamie darījumi ir preču imports. Minētā panta piektā daļa noteic, ka preču piegādes vērtībā ietilpst arī visi papildu maksājumi (tai skaitā par starpniecību, apdrošināšanu, iepakošanu, transportēšanu), kā arī muitas nodoklis, dabas resursu nodoklis, akcīzes nodoklis un citi nodokļi un nodevas, ja to paredz konkrētie normatīvie akti, izņemot pievienotās vērtības nodokli.

Saskaņā ar likuma „Par pievienotās vērtības nodokli" 2.panta astoto daļu preču importa darījumos ar nodokli apliekamajā vērtībā iekļauj importēto preču muitas vērtību, preču transporta pakalpojuma vērtību no Eiropas Savienības robežas līdz preču saņēmējam (vai preču pārvadājuma pavaddokumentos norādītajai pirmajai preču pārkraušanas vietai Latvijas Republikas muitas teritorijā), aprēķināto muitas nodokli, aprēķināto akcīzes nodokli, citus aprēķinātos nodokļus un nodevas, ja to paredz konkrētie normatīvie akti, izņemot PVN, kā arī iekļauj šā likuma 7.panta pirmās daļas 2.punktā minēto pakalpojumu vērtību, ja tā nav iekļauta muitas vērtībā.

Minētā likuma 12.panta otrā daļa noteic, ja preces tiek ievestas iekšzemē, nodokli maksā jebkura persona, izlaižot preces brīvam apgrozījumam. Nodoklis par preču importu kļūst iekasējams tajā brīdī, kad kļūst iekasējams muitas nodoklis.

No minētā izriet, ka muitas parādnieks ir deklarētājs, kurš sastādījis deklarāciju, norādot nepatiesu informāciju. Muitas parādniekam jāmaksā pievienotās vērtības nodoklis.

Konkrētajā lietā deklarētājs ir pieteicēja. Ievērojot minēto tiesību normu saturu, pieteicējai muitas parāds radies attiecīgo muitas deklarāciju pieņemšanas brīdī, izlaižot brīvam apgrozījumam ar ievedmuitas nodokļiem apliekamās preces, saskaņā ar Regulas Nr.2913/92 201.pantu. Savukārt saskaņā ar likuma „Par pievienotās vērtības nodokli" 2.panta astoto daļu, 12.panta otro daļu pieteicējai muitas deklarācijas pieņemšanas brīdī, izlaižot preces brīvam apgrozījumam, ir radies arī citu muitas iestāžu administrējamo nodokļu – pievienotās vērtības nodokļa parāds.

[5.10] Saskaņā ar Muitas likuma 4.panta pirmo daļu Valsts ieņēmumu dienests administrē muitas lietas Eiropas Savienības normatīvajos aktos paredzētajā kārtībā. Savukārt, no minētā panta otrās daļas izriet, ka Latvijas nacionālajā kompetencē ietilpstošos ar muitas lietām saistītos jautājumus Valsts ieņēmumu dienests administrē likumā „Par nodokļiem un nodevām" un citos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

Likuma „Par pievienotās vērtības nodokli" 35.panta otrā daļa noteic, ja nodokļa deklarācijā ir samazināta aprēķinātā budžetā maksājamā nodokļa summa vai palielināta no budžeta atmaksājamā nodokļa summa vai uz nākamo taksācijas periodu attiecināmā nodokļa summa, nodokļu administrācija aprēķina un par labu budžetam no nodokļu maksātāja piedzen samazināto (palielināto) nodokļa summu un soda naudu tās apmērā.

Likuma „Par nodokļiem un nodevām" 32.panta pirmā daļa noteic, ja nodokļu maksātājs, pārkāpdams nodokļu likumu prasības, samazinājis budžetā iemaksājamo nodokļu apmēru, nodokļu administrācija nodokļu revīzijas (audita) rezultātā aprēķina un par labu budžetam no nodokļu maksātāja piedzen samazināto nodokļa summu, nokavējuma naudu un soda naudu, kas nosakāma saskaņā ar šo likumu, ja konkrēto nodokļu likumos nav paredzēts cits soda naudas apmērs. Šī panta septītā daļa paredz, ka, ja nodokļu maksātājs, kurš jau izdarījis atkārtotu nodokļu pārkāpumu, triju gadu laikā izdara vēl vienu vai vairākus tādus pašus nodokļu pārkāpumus, par katru no šiem turpmākajiem nodokļu pārkāpumiem tiek uzlikta soda nauda 150 procentu apmērā no nodokļu summas, kas nav deklarēta, izdarot attiecīgo pārkāpumu.

Ņemot vērā minētajās tiesību normās noteikto, kā arī konstatēto, tiesa atzina, ka atbildētājs pamatoti veica pieteicējai muitas preču vērtības korekciju un papildus nomaksai budžetā aprēķināja 23 923,87 latus, no kuriem, ievedmuitas nodoklis Ls 7362,00 un soda nauda Ls 11 043,00, PVN Ls 1325,16, nokavējuma naudu PVN Ls 437,57 un soda naudu PVN Ls 1325,16.

[5.11] Tiesa konstatēja, ka par identiskiem pārkāpumiem, pamatojoties uz VID RMRI 2006.gada 7.jūlija lēmumu audita lietā Nr.3.4.2/8569 un 2005.gada 29.jūlija lēmumu audita lietā Nr.3.4.2/8723, pieteicējai tika aprēķināts ievedmuitas un PVN parāds. Līdz ar to tiesa atzina, ka atbildētāja pamatoti secināja, ka pieteicējas izdarītais pārkāpums ir uzskatāms par atkārtotu saskaņā ar likuma „Par nodokļiem un nodevām" 32.panta septīto daļu.

Pārkāpums tika izdarīts laika posmā no 2005.gada 1.aprīļa līdz 2007.gada 30.aprīlim, kad spēkā bija likuma „Par nodokļiem un nodevām" 32.panta septītā daļa, kas paredzēja par nodokļu pārkāpumiem uzlikt soda naudu 150 procentu apmērā. Līdz ar to tiesa atzina, ka atbildētāja pamatoti aprēķinājusi soda naudu 150 procentu apmērā.

[5.12] Nav pamatots pieteicējas arguments, ka Lēmumā tika nepamatoti norādīts, ka ar iesniegumu par atbrīvošanu no saistības veikt muitas maksājumus ir jāgriežas Galvenajā muitas pārvaldē.

Lai izvērtētu pieteicējas konstatētā pārkāpuma atbilstību Regulas Nr.2913/92 239.panta nosacījumiem, lēmējiestādei ir jāņem vērā visi attiecīgie lietas faktiskie apstākļi un jāpieņem lēmums, līdz ar to ir jāierosina jaunu administratīvo lietu. Tādējādi šīs lietas ietvaros jautājums par nodokļu atmaksāšanu vai atbrīvošanu no saistības veikt muitas maksājumus nav skatāms, bet ir ierosināma jauna administratīvā lieta iestādē t.i., Galvenajā muitas pārvaldē.

[6] Par Administratīvās rajona tiesas 2010.gada 1.jūlija spriedumu pieteicēja iesniedza apelācijas sūdzību, kurā vēl bez pieteikumā minētajiem argumentiem papildus norādīts turpmāk minētais.

[6.1] VID, pamatojot Lēmumu ar dokumentiem, ar kuriem pieteicējai bija liegta iespēja iepazīties, faktiski liedzis iespēju argumentēti apstrīdēt Lēmumā minēto.

Lietā pastāv strīds par VID rīcību, nedodot iespēju pieteicējai iepazīties ar visiem administratīvās lietas materiāliem, kā arī pastāv strīds par Šveices muitas atzinumu kopumā, jo pieteicēja ne tikai apšauba, vai attiecīgās vēstules ir pietiekams pamats, lai strīdus precēm veiktu nodokļu pārrēķinu, bet arī vēstuļu satura pareizību.

Tiesai, izskatot lietu *ex officio*, būtu pienākums pārliecināties par VID sniegto Šveices muitas dokumentu noformējuma atbilstību spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem, kā arī lūgt Šveices muitas iestādēm atkārtoti sniegt informāciju.

Tiesa bez pārbaudes ir atzinusi Šveices muitas iestādes vēstules par pierādījumu.

[6.2] Nav tādu tiesību normu, kas nosaka eksportētāja pienākumu atrasties tajā pašā adresē arī pēc 2, 3 vai 5 gadiem, un nav noteikts, cik ilgi eksportētājam ir jābūt konkrētajā adresē sasniedzamam. Lietas materiālos nav dokumentu, kas apliecinātu, ka šāds eksportētājs vispār neeksistē. Neviena no tiesību normām neparedz, ka izcelsmes apliecinājumu var atzīt par spēkā neesošu, bet preci uzskatīt par nenoskaidrotas izcelsmes preci tikai tāpēc, ka apliecinājumos minētie eksportētāji nav sasniedzami norādītajā adresē.

Šveices eksportētāja apgalvojums, ka eksportētājs nav ne parakstījis, ne izsniedzis izcelsmes apliecinājumus, nav pietiekams pierādījums, ka izcelsmes apliecinājumi ir neatbilstoši. Lietā nav neviena dokumenta, kas apliecinātu, ka ir veikta parakstu uz izcelsmi apliecinošajiem dokumentiem pārbaude.

[6.3] Nekorekta ir tiesas norāde, ka no Nolīguma 3.protokola izriet, ka Šveices muitas iestādes atzinums ir saistošs importētājvalsts muitas iestādei, jo neviena minētā nolīguma norma to imperatīvi nenosaka.

[6.4] Nav vērtēti vispār pieteicējas argumenti, ka pārbaudes rezultātiem ir skaidri jānorāda, vai dokumenti ir autentiski un vai attiecīgā produkcija var tikt uzskatīta par izcelsmes produkciju, kas konkrētajā lietā nav konstatējams.

[6.5] Tiesa kļūdaini ir tulkojusi tiesību normas, noraidot pieteicējas izteiktos argumentus attiecībā uz soda naudas piemērošanas pamatotību.

Kā vairākkārt atzinis Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments (turpmāk arī – Senāts) (lieta Nr.SKA – 64/2004, Nr.SKA – 1/2005 u.c.) pamatota ir papildus nodokļu summas aprēķināšana un piedzīšana gadījumā, ja muitas

vērtības noteikšanā ir pieļauta kļūda. Iemesls papildus nodokļu aprēķināšanai nav nedz deklarētāja vaina nepatiesu vai nepilnīgu ziņu sniegšanā, nedz muitnieka vaina patiesās muitas vērtības nepareizā noteikšanā, bet gan objektīvi konstatēta nepareizība, ko nepieciešams izlabot, lai valsts budžetā tiktu iemaksāta pareizā nodokļu summa. Tas pats princips attiecināms uz gadījumiem, jo nepareizi piemērota nodokļu likme. Savukārt soda naudas mērķis ir panākt, lai nodokļu maksātāji pildītu savus pienākumus nodokļu jomā, kā arī sodīt pārkāpējus. Tādējādi soda naudas ir paredzētas kā līdzeklis, kas nodrošina, lai valsts atbilstoši attiecīgajiem likumiem saņemtu nodokļus. Ja nodokļu maksātājs nodokļu likumu nav pārkāpis ar nodomu vai aiz neuzmanības (ja tam nevajadzēja un tas nevarēja paredzēt, ka nodokļu bāze ir uzrādīta nepareizi), soda naudas uzlikšana nesasniedz nevienu no minētajiem mērķiem. Jebkuram tiesību ierobežojumam jāsasniedz noteikts mērķis. Ja ar šo ierobežojumu mērķi nevar sasniegt, tas uzskatāms par neproporcionālu. Tādējādi soda uzlikšana, nekonstatējot vainu vispār, pārkāpj proporcionalitātes principu. No minētā izriet, ka sodīšanas gadījumā nepieciešams konstatēt nodokļu maksātāja vainu vismaz neuzmanības formā.

Tiesa nav ne vērtējusi, ne konstatējusi pieteicējas vainu.

[6.6] Tiesa nav vērtējusi, ka ir atzīts (piem., lieta Nr.SKA – 0715/2007), ka nodokļa soda naudu var pielīdzināt kriminālsodam Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6.panta izpratnē.

Ņemot vērā to, ka faktiski nodokļu lietās soda nauda tiek pielīdzināta kriminālsodam, tiesai būtu jāņem vērā vispārējais krimināltiesību princips, ka likumam, kas atzīst nodarījumu par nesodāmu, mīkstina sodu vai ir citādi labvēlīgs personai, ja vien attiecīgajā likumā nav noteikts citādi, ir atpakaļejošs spēks, proti, tas attiecas uz nodarījumiem, kas izdarīti pirms attiecīgā likuma spēkā stāšanās, kā arī uz personu, kura izcieš sodu vai izcietusi sodu, bet kurai saglabājusies sodāmība.

[6.7] Tiesa nav izvērtējusi pieteicējas argumentus attiecībā uz tās atrašanos īpašā situācijā saskaņā ar Regulas Nr.2913/92 239.panta pirmo daļu, kas nosaka, ka gadījumus, kurus radījuši apstākļi, kādos attiecīgo personu nevar saistīt ar krāpšanu vai klaju nolaidību.

Lietas materiālos nav pierādījumu, kas liecinātu, ka papildus aprēķinātie nodokļi radušies krāpšanas vai klajas nolaidības rezultātā.

[6.8] Ņemot vērā Valsts pārvaldes iekārtas likuma 6.pantā noteikto, VID Galvenā muitas pārvalde nav atsevišķa valsts pārvaldes iestāde, bet gan viena no VID struktūrvienībām, un gadījumā, ja vienas lietas ietvaros pieteicēja ir lūgusi izvērtēt tās atbilstību Regulas Nr.2913/92 239.panta pirmajā daļā norādītajai īpašai situācijai, tad nepamatoti ir noraidīt lūgumu, pieprasot atkārtoti vērsties ar jaunu iesniegumu tajā pašā valsts pārvaldes iestādē tikai citā tās struktūrvienībā.

[7] 2010.gada 9.augustā Administratīvajā apgabaltiesā saņemti VID rakstveida paskaidrojumi, kuros lūgts pieteicējas apelācijas sūdzību noraidīt un, pamatojoties uz spriedumā secināto, norādīts turpmāk minētais.

[7.1] Senāts ir norādījis, ka atbilstoši Administratīvā procesa likuma (turpmāk-APL) 149. un 151.pantam tikai un vienīgi tiesa var noteikt, kuri pierādījumi ir nozīmīgi lietā būtisku faktu vai apstākļu noskaidrošanai, lai tiesa varētu pildīt savu uzdevumu administratīvajā procesā. Izvērtējot pierādījumu attiecināmību, tiesa var

ņemt vērā arī, vai pierādījumi lietā ir pietiekami, kā arī vai citi pierādījumi nav lieki un nevajadzīgi apgrūtinoši lietas izskatīšanai. Tas vien, ka procesa dalībnieka un tiesas viedoklis par lietas izspriešanai nepieciešamajiem pierādījumiem atšķiras, nevar būt par pamatu secinājumam, ka tiesa nav noskaidrojusi objektīvo patiesību lietā un nav pilnīgi, vispusīgi un objektīvi izvērtējusi lietā esošos pierādījumus.

[7.2] Ievērojot Nolīguma 3.protokola 32.panta 6.punktā noteikto, pieteicēja nav iesniegusi pamatotus un autentiskus dokumentus ievedmuitas tarifa 0% likmes piemērošanai. Pieteicēja, izsakot iebildumu par iestādes iegūto pierādījumu, nav iesniegusi pierādījumus, kas ļautu apšaubīt Šveices muitas iestādes konstatētos faktus. Pārbaude veikta par pieteicējas tiešajiem darījumu partneriem, ar kuriem tā ir sadarbojusies ilgstošā laika periodā.

[7.3] Pieteicēja atstāja bez ievērības faktu, ka ir stājies spēkā Administratīvās apgabaltiesas 2009.gada 7.decembra spriedums lietā Nr.A42559306.

[8] SIA „Mustangs Auto" pārstāvis uz tiesas sēdi nebija ieradies. SIA „Mustangs Auto" valdes loceklis *E.P.* 2011.gada 26.septembrī informēja tiesu, ka sakarā ar steidzamu komandējumu uz Šveices Konfederāciju viņš uz tiesas sēdi ierasties nevarēs. Lūdza atlikt lietas izskatīšanu.

Iesniegumā arī ir norādīts, ka šobrīd ir dažādiem juridiskajiem pārstāvjiem izsniegtas pilnvaras. SIA „Mustangs Auto" par pārstāvību konkrētajā tiesas sēdē nav noslēdzis vienošanos ne ar vienu pilnvaroto pārstāvi *(lietas 135.lapa)*.

Administratīvā apgabaltiesa, izvērtējot pieteicējas iesniegumā norādīto, atzina, ka nav konstatējami APL 268. un 269.pantā noteiktie lietas izskatīšanas atlikšanas pamati un ka lietu iespējams izskatīt bez SIA „Mustangs Auto" pārstāvja klātbūtnes.

Atbildētāja pārstāve apelācijas sūdzību neatzina uz Lēmumā norādīto argumentu un sniegto paskaidrojumu pamata. Lūdza apelācijas sūdzību un pieteikumu noraidīt.

Motīvu daļa

[9] Noklausījusies administratīvā procesa dalībnieka paskaidrojumus un izvērtējusi lietas materiālus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka apelācijas sūdzība nav pamatota un pieteikums ir noraidāms.

[10] Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pirmās instances tiesa ir pareizi konstatējusi lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus. Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pirmās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, līdz ar to Administratīvā apgabaltiesa saskaņā ar APL 307.panta ceturto daļu pievienojas pirmās instances tiesas lietas apstākļu konstatējumam un sprieduma motivācijai un APL 251.panta piektajā daļā norādītos apsvērumus atkārtoti nenorāda.

Administratīvā apgabaltiesa atkārtoti nenorāda to apelācijas sūdzībā minēto argumentu motivāciju, kuri minēti pieteikumā un kuriem pirmās instances tiesas spriedumā ir sniegta motivācija.

[11] Pieteicēja apelācijas sūdzībā ir norādījusi, ka lietā arī pastāv strīds par Šveices muitas atzinumu kopumā, jo pieteicēja ne tikai apšauba, vai attiecīgās vēstules ir pietiekams pamats, lai strīdus precēm veiktu nodokļu pārrēķinu, bet arī

vēstuļu satura pareizību. Pieteicēja uzskata, ka tiesai, izskatot lietu *ex officio*, būtu pienākums pārliecināties par VID sniegto Šveices muitas dokumentu noformējuma atbilstību spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem, kā arī lūgt Šveices muitas iestādēm atkārtoti sniegt informāciju. Tiesa pieteicējas ieskatā ir bez pārbaudes ir atzinusi Šveices muitas iestādes vēstules par pierādījumu.

Izvērtējot pieteicējas apelācijas sūdzībā norādīto argumentu, kā arī šī sprieduma [6.2]- [6.4] ietvertos argumentus, apgabaltiesa norāda turpmāk minēto.

Senāts līdzīgā administratīvajā lietā ir norādījis, ka tiesa pamatoti lietā par pierādījumiem izmantoja iestādes savākto informāciju no Šveices muitas iestādēm. Savstarpējās tiesiskās sadarbības ietvaros VID kā Latvijas muitas iestādei ir tiesības iegūt informāciju no Šveices muitas iestādēm. Iespēja Šveices muitas iestāžu ievākto informāciju izmantot administratīvajā procesā Latvijā (Eiropas Savienībā) un tai ticēt izriet no Šveices un Eiropas Savienības abpusējās tiesiskās sadarbības, kas ietver arī muitas iestāžu veikto darbību atzīšanu atbilstoši Nolīgumam. Latvijas muitas iestādēm nav pamata apšaubīt Šveices muitas iestāžu savāktās informācijas ticamību, neatkarīgi no tā, kādā veidā Šveicē šī informācija ir tikusi iegūta un apstiprināta (piem., personu paskaidrojumi), jo noslēdzot Nolīgumu, tā dalībnieces ir uzņēmušās atzīt savstarpēji sniegto informāciju par publiski ticamu.

Ja tiesiskās sadarbības ietvaros Latvijas iestāde iegūst ziņas no ārvalsts iestādes, kura savukārt to pamato ar savā valstī iegūtiem pierādījumiem, nav izslēdzama situācija, ka ārvalsts iestādes veiktā pierādījumu iegūšana, pārbaude un novērtēšana notiek atšķirīgi. Tomēr jāņem vērā no valstu suverenitātes izrietošie ierobežojumi ārvalsts iestādes apstiprināto ziņu pārbaudē. Tiesiskās sadarbības būtībai atbilst paļauties uz ārvalsts iestādes izsniegtiem dokumentiem un apstiprinātām ziņām *(skat. Senāta rīcības sēdes 2010.gada 30.marta lēmuma lietā Nr.SKA-271/2010. 8.punktu, Senāta 2011.gada 24.marta spriedumu lietā Nr.SKA-53/20119.punktu)*

Līdz ar to nav pamatots pieteicējas arguments, ka Latvijas muitas iestādei būtu pienākums kontrolēt eksportētājas valsts (Šveices muitas iestādes) veikto pārbaudi, tostarp pārbaudīt un pārvērtēt jau konstatētus faktus.

[12] Pieteikumā un apelācijas sūdzībā pieteicēja norāda uz nepamatotu soda naudas aprēķinu, jo nav konstatējama pieteicējas vaina tādu preču ievešanā, kas neatbilst Šveices izcelsmes statusam.

Senāta judikatūrā atzīts, ka nodokļu tiesībās tiek pieļauta soda naudas uzlikšana uz objektīvu faktu pamata bez nepieciešamības sākotnēji konstatēt nodokļu maksātāja vainu. Šādu prezumpciju ietver arī likuma „Par nodokļiem un nodevām" 32.panta pirmā daļa, kas nosaka, ka nodokļu likumu prasību pārkāpums izraisa ne tikai papildu nodokļu aprēķinu, bet arī soda naudas piemērošanu.

Taču tad, ja konkrēti lietas apstākļi, kuri ir zināmi vai uz kuriem norāda pats nodokļu maksātājs, prasa soda naudas samazināšanu vai nepiemērošanu, piemēram, ja nodokļu maksātāja rīcība nav vainojama, ir pieļauta objektīva kļūda u.c., (..) tiesai ir jāvērtē šie apstākļi un jāpārbauda, vai tiešām ir konstatējama nodokļu maksātāja vaina (nodoms vai neuzmanība) nodokļu likumu prasību pārkāpšanā. Ja vaina netiek konstatēta, nav pamata soda naudas piemērošanai (*sk., piemēram, Senāta 2008.gada*

18.februāra sprieduma lietā Nr.SKA-8/2008 10.punktu, Senāta 2008.gada 29.februāra sprieduma lietā Nr.SKA-64/2008 10.punktu).

Tādējādi, lai gan Lēmums par soda naudas uzlikšanu ir obligātais administratīvais akts, tiesai jāvērtē, vai pieteicēja ir vainojama nodokļu nenomaksāšanā. Turklāt atbilstoši APL 13.pantā nostiprinātajam samērīguma principam tiesai, pārbaudot arī obligāto administratīvo aktu, jāvērtē, vai nav saskatāma acīmredzama nesamērība starp uzlikto sodu un pieteicējas pārkāpumu.

[13] Pieteicēja ir norādījusi, ka, tā kā šajā gadījumā preču izcelsmi apliecināja EUR.1 sertifikāti, kurus pēc kontroles darbību veikšanas, ar zīmogu apliecināja Šveices muitas amatpersonas, SIA „Mustangs Auto" rīcībā nevar konstatēt ļaunprātīgu nolūku un vainu.

No *E.P.* rakstveida paskaidrojumiem, kuri sniegti VID 2008.gada 28.janvārī, izriet, ka automašīnas Šveicē iegādājās uzņēmuma īpašnieks *E.P.* Ar preču pārdevējiem Šveices uzņēmumiem un fiziskām personām norēķinoties skaidrā naudā, pamatojoties uz izrakstītajiem pirkšanas /pārdošanas līgumiem.

Ņemot vērā, ka preču deklarēšanas brīdī muitas iestādē kā preču izcelsmes apliecinoši dokumenti tika uzrādītas eksportētāja deklarācijas uz pirkšanas – pārdošanas līgumiem un Šveices muitas iestādes pēcpārbaudē konstatēja, ka Šveices uzņēmumos netika iegūti apliecinājumi par deklarēto automašīnu izcelsmi un tādēļ importētās automašīnas ir uzskatāmas par nenoteiktas izcelsmes preci, apgabaltiesa uzskata, ka ir konstatējama pieteicējas kā deklarētāja vaina, jo pieteicēja bija deklarējusi preces (automašīnas) muitas iestādē kā kopienas izcelsmes preces, piemērojot tām preferenciālo ievedmuitas nodokļa tarifa likmi, bez atbilstoša pamatojuma tam.

[14] Kā izriet no Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta judikatūras, lēmums par soda naudas noteikšanu kā obligātais administratīvais akts ir atceļams tikai tādos gadījumos, ja tiesa konstatē, ka pārkāpuma būtība un raksturs ir tāds, ka maksimālais sods būtu acīmredzami nesamērīgs (*sk., piemēram, Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2006.gada 22.septembra sprieduma lietā Nr.SKA-245 15.punktu, Senāta 2006.gada 30.maija sprieduma lietā Nr.SKA-127 11.punktu, Senāta 2005.gada 11.oktobra sprieduma lietā Nr.SKA-292 10.punktu*).

Apgabaltiesas ieskatā šajā lietā Lēmuma atcelšanai daļā par soda naudu nav pamata. Konkrētajos lietas faktiskajos apstākļos Administratīvā apgabaltiesa nekonstatē piemērotās soda naudas acīmredzamu nesamērību. Apgabaltiesas ieskatā konkrētajā gadījumā pārkāpumu būtība un raksturs (ņemot vērā pieteicējas subjektīvo attieksmi pret pārkāpumu, nodokļu maksātāja nepietiekamo rūpību grāmatvedības kārtošanā attiecībā uz strīdus automašīnu importēšanu, radīto kaitējumu valsts budžetam) norāda uz to, ka arī soda naudas samazināšanai nav pamata. Ņemot vērā, ka pieteicēja triju gadu laikā, jau pēc atkārtotu nodokļu pārkāpumu izdarīšanas, ir izdarījusi nodokļu pārkāpumu, apgabaltiesa secina, ka sods nav sasniedzis mērķi, tādēļ apgabaltiesa uzskata, ka uzliktā soda nauda 150 procentu apmērā no nodokļu summas, kas nav deklarēta, izdarot pārkāpumu, nav nesamērīga.

Līdz ar to pieteicējai pamatoti uzrēķināta soda nauda, pamatojoties uz likuma „Par pievienotās vērtības nodokli" 35.panta otro daļu un likuma „Par nodokļiem un nodevām" 32.panta septīto daļu.

[15] Pieteicēja apelācijas sūdzībā ir norādījusi, ka VID, pamatojot Lēmumu ar dokumentiem, ar kuriem pieteicējai bija liegta iespēja iepazīties, faktiski liedzis iespēju argumentēti apstrīdēt Lēmumā minēto. Pieteicējai nav bijusi iespēja saņemt un iepazīties ar eksportētājvalsts informāciju un nav saprotams, kādā veidā atzinuma sniedzējs nonācis pie secinājuma par ievesto preču neatbilstību izcelsmes preces statusam.

Apgabaltiesa konstatē, ka apelācijas sūdzībā nav norādīts, ar kādiem konkrētiem lietas materiāliem pieteicēja nav iepazinusies, jo pieteicēja apelācijas sūdzībā analizē VID iesniegto Šveices muitas atzinumu, no kā secināms, ka minētā dokumenta saturs pieteicējai ir zināms. Savukārt pārējie lietas materiāli, kā to norādījis atbildētājs, ir pieteicējas iesniegtie dokumenti un sākotnējie lēmumi, kas bija pieteicējas rīcībā.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307. un 309.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda:

noraidīt sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Mustangs Auto" pieteikumu par Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektora 2008.gada 8.aprīļa lēmuma Nr.19/10084 atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamentā 30 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja	*(paraksts)*	S.Kanenberga
Tiesneses	*(paraksts)*	K.Krastiņa
	(paraksts)	U.Mihailova

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās apgabaltiesas tiesnese S.Kanenberga
Rīga, 2011.gada 2.novembrī